

دوره هفتم تقنینیه

جلسه ۵۶	<h1>مذاکرات مجلس</h1>	شماره ۵۶
تاریخ تأسیس آذر ۱۳۰۵ جلسه پنجاه و ششم تیر ماه ۱۳۰۸ مطابق ۱۹ محرم الحرام ۱۳۴۸	مندوبات فقط شامل مذاکرات مشروح جلسات مجلس شورای ملی خواهد بود پس از ختم هر جلسه کلیه مذاکرات در یک شماره منتشر میشود مطبعة مجلس	قیمت اشعار داخله ایران سالیانه ده تومان خارجی « دوازده تومان قیمت تک شماره یک قران

مذاکرات مجلس

صورت مشروح مجلس پنجشنبه ۶ تیر ماه ۱۳۰۸ * (۱۹ محرم ۱۳۴۸)

فهرست مذاکرات

۱) تصویب صورت مجلس	۸) تصویب قرار داد اقامت بین ایران و بلژیک
۲) معرفی مسئول وزارت مالیه	۹) تصویب قرار داد تجزینی بین ایران و اتحاد اقتصادی
۳) تقدیم لایحه الحاق دولت ایران به پروتکل ژنو راجع به منع استعمال گاز های سمی و تصویب فوریت آن	۱۰) تصویب انتخاب صدی بیست از محصلین اعزامی از بین باژیک ولوکزامبورگ
۴) تصویب قرارداد الحاق دولت ایران به پروتکل لیتونیف	۱۱) اجازة اعتبار برای مصارف کسر خرج محصلین بی سیم
۵) تصویب عهد نامه مودت بین ایران و سوئد	۱۲) موقع دستور جلسه بعد
۶) تصویب عهدنامه اقامت و تجزیت بین ایران و سوئد	
۷) تصویب عهد نامه مودت بین ایران و بلژیک	

مجلس یکساعت و سه ربع قبل از ظهر ریاست آقای دادگر تشکیل گردید

۱) تصویب صورت مجلس

صورت مجلس یکشنبه ۲ تیر ماه را آقای مؤید احمدی (منشی) قرائت نمودند * *

عین مذاکرات مشروح پنجاه و ششمین جلسه از دوره هفتم تقنینیه باستثنای مذاکرات قبل از دستور (مطلق قانون ۸ آذرماه ۱۳۰۵) دایره تند نویسی و تحریر صورت مجلس

* * * اسامی غائبین که ضمن صورت مجلس خوانده شده است . غائبین با اجازه آقایان : جیدری - نوبخت - رهبری - هزارجریبی - مهدی - آشتیانی - آصف - لرستانی - آقایان : شبرازی - اورنگ - وکیلی - حج سید محمود - مهدوی - ارباب کبچسرو غائبین بی اجازه آقایان : میرزا حسنخان وثوق - یالیزی - قوام - حاج رحیم آقا - میرزا ابوالفضل - محمدتقی خان اسعد حاج حسین آقا مهدوی - شیخ علی مدرس - حاج حسن آقا ملک - حاج غلامحسین ملک - تیمورتاش دیر آمدگان با اجازه آقایان : دشتی - بیات دیر آمده بی اجازه آقای : شریعت زاده

رئیس -- آقای فیروز آبادی

فیروز آبادی - قبل از دستور

رئیس - آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب - در صورت مجلس آقای اسعد را بی اجازه نوشته اند از قرار معلوم آقای اسعد حاکم بختیاری شده اند و رفته اند بنا بر این ذکر و کالتشان موضوع ندارد
رئیس - ما هیچگونه اطلاعی داور باینکه آقای اسعد حاکم بختیاری شده است نداریم ایشان بک سرخصی خواسته اند و بک مسافرت موفقی برای اجرای بک خدماتی که بهشان محول شده است نموده اند و هیچ اطلاعی از این مقاله بما نرسیده است. در صورت مجلس نظری نیست ؟
(نظاری نشد)

رئیس - صورت مجلس تصویب شد

(۲) معرفی مسئول وزارت مالیه

رئیس الوزراء - و منظور کلی بنده از حضور در مجلس این بود که به عرض برسانم بواسطه تغییر که در وزارت مالیه پیدا شده است عجله آن خدمت بر حسب امر ملوکانه بخود بنده راجع است تا بعد چه اقتضا کند.

بعضی از نمایندگان - صحیح است

(۳) تقدیم لایحه منع استعمال گازهای سمی

کفیل وزارت امور خارجه - لایحه منع استعمال گازهای سمی و مواد میکروبی است که برای تصویب تقدیم میکنم و میخواهم از مقام محترم ریاست تقاضای بک فوریت هم بکنم برای اینکه انشاء الله در جلسه آتیسه از تصویب مجلس بگذرد اما تقاضای فوریت البته جهتی دارد و الا این لایحه میتواند مثل سایر لوایح بجزریان عادی خودش برود بکمیسیون و موقع هم بسند مجلس ولیکن

* در پایان جواب بیانات (قبل از دستور) آقای یاسائی راجع بدفع آفت ملخ بیانات فوق را اظهار نموده

زوار - رأی گرفته نشد در آنخصوص

(۴) تصویب قرار داد الحاق دولت ایران

به پروتکل لیتونیف

(خبر کمیسیون امور خارجه بشرح ذیل قرائت شد)

کمیسیون امور خارجه در جلسه ۲۳ خرداد ۱۳۰۸ الحاق دولت ایران را به پروتکل لیتونیف برای شور دوم مطرح نموده و چون اعتراضی نرسیده بود خبر سابق خود را تأیید مینماید.

رئیس - اعتراضی بماده واحده نرسیده است بکمرتبه دیگر قرائت میشود و رأی میکنیم

(مجدداً بشرح سابق خوانده شد)

فیروز آبادی - بنده پیشنهادی دارم

رئیس - این پیشنهاد آقا فعلاً موقع ندارد زیرا قبلاً مبادیاتی طبع و توزیع شده باشد رأی میکنیم به الحاق دولت ایران به پروتکل لیتونیف مطابق این ماده موافقین قیام فرمایند

(اکثر برخاستند)

رئیس - تصویب شد

(۵) تصویب عهد نامه مودت بین ایران و سوئد

رئیس - خبر ثانی کمیسیون خارجه راجع به عهدنامه مودت بین دولت ایران و سوئد مطرح است در ماده بک و دو سه اعتراضی نرسیده است در ماده چهار از آقای آقا سید یعقوب اعتراضی رسیده است قرائت میشود

(بمضمون ذیل خوانده شد)

پیشنهاد میکنم بعنوان ارجاع بکمیسیون در عهد نامه مودت بین ایران و سوئد در ماده چهارم و همچنین در عهدنامه ایران و بلژیک در ماده پنجم در موضوع رجوع دیوان داوری و تقاضای حکم چون قرارداد بین ایران و دیوان داوری هنوز از تصویب مجلس نگذشته است و مطابق اصل ۲۴ قانون اساسی که این قرار داد رسمیت ندارد

لذا ماده چهارم عهد نامه بین ایران و سوئد و هم چنین عهدنامه ایران و بلژیک در ماده پنجم آن اعتراض دارم
رئیس - آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب - راجع به اصل این موضوع آقای یاسائی آن روز بک اظهاری کردند بنده هم وقتی رجوع کردم بان اعتراض آقای یاسائی متوجه شدم بعد در این باب با آقای کفیل وزارت امور خارجه صحبت کردم این مسئله اساسی است که تمام ماها از مقام اولیه مملکت تا سایر مقامات و افراد مملکت علاقه مند هستیم بچفظ این اصول که قانون مقدس اساسی باشد که بگانه حامی آن لایف شخص علیحضرت پادشاه است و همه ماها مخصوصاً این قسمت اصولمان. بعد که وارد شدم در این موضوع و با آقای کفیل وزارت امور خارجه هم مذاکره کردم معلوم شد در ۹۰۷ که حالا مطابق باسال فلان است که اینجا درست تعیین نکرده اند در ۹۰۷ مسیحی نمایند دولت ایران و مامور ایران در آن دیوان داوری داخل بوده است و آنوقت موقعی بوده است که مجلس اول در مملکت افتتاح شده است این ماده بیست و چهارم که متمم قانون اساسی باشد گذشته بود در این باب ما صحبت کردیم بعد آقای کفیل وزارت امور خارجه صحبت کردند که در عهد نامه ایران و آلمان این ماده مندرج است و مجلس در این مسئله موافقت خودش را اظهار کرده است چون مجلس موافقت خودش را اظهار کرده و در واقع در تحت نظر اعضاء کمیسیون امور خارجه و قیام شده است و کفیل محترم وزارت امور خارجه هم اظهار کردند که آن مواد ترتیبانش تماماً منتشر است و میدهیم چاپ کنند اساساً بنده خواستم این موضوع محفوظ و محترم و محرزم باشد و این ترتیب که با کفیل وزارت امور خارجه صحبت کردیم که هم در آنوقت دولت ایران این را قبول کرده است و هم باین ترتیب وارد شده است این است که بنده دیگر آن اعتراض خودم را استرداد میکنم و رسمیت دولت ایران و این قرار داد را میشناسیم

چرا؟ برای اینکه با کفیل وزارت امور خارجه در کمیسیون خارجه صحبت کردیم و مجلس هم در عهدنامه ایران و آلمان این مسئله را تصویب کرده است از این جهت اعتراض خود را پس میگیریم

کفیل وزارت امور خارجه - آقای آقا سید یعقوب اعتراض خودشان را مسترد داشتند بنا بر این محتاج به مذاکره نیست. این که عرض می‌کنم برای مزید توضیح است که چیزی در شبهه نماند و آن این است که این قرار دادی که در لایحه منعقد میشود در ۱۹۰۷ دولت ایران هم در آن شرکت داشته است عبارت است از يك قرار دادی بین ملل و دولی چند که اجتماع کرده اند و روی يك موادی که ان مواد میتواند در واقع وسیله باشد مثل يك نظامنامه که اگر مسائل مختلف فقهی دو طرف واقع شد از روی این نظامنامه بخوانند حل کنند این است این مسئله خوب التفات کنید قضیه يك قرار داد و معاهده و عهد دولت ایران در آن جا نیست قضیه عبارت است از يك نظامنامه که در واقع جماعتی از نمایندگان دول و ملل اجتماع کرده اند و يك فصل مشترکی ترتیب داده اند مبتنی بر چند ماده که اگر اختلافاتی بین آن دول واقع شد اگر مایل باشند از روی آن مواد نظامنامه بتوانند مسائل مختلف فیها را رفع و حل بکنند دولت ایران هم در ۱۹۰۷ در آن جا نمایندگی داشته است و امضاء کرده است موافقت هم هست و در بعضی عهود هم بطور کلی ما قبول کردیم که اگر اختلافاتی فیما بین واقع شد بطرز حکمیت حاضر بشویم و با هم رفع اختلاف بکنیم این يك همچو چیزی هست و چیزی هم نیست مقصود بنده از این توضیح این بود که خوب ملتفت باشید که عبارت از این قرار داد معاهده که دولت ایران امضاء کرده باشد و عهد بيك مسائلی که يك ذنباله هائی داشته باشد نیست قضیه عبارت از يك نظامنامه طرز حکمیت است.

رئیس - در ماده پنج اعتراضی رسیده است در برنگل

اختتامیه هم اعتراضی رسیده است. کلمات ثانوی مطرح است مخلفی نیست؟
(اظهار شد - خیر)

رئیس - ماده واحده قرائت میشود و رأی میگیریم
(بشرح ذیل خوانده شد)

ماده واحده - مجلس شورای ملی عهد نامه مودت دولتین ایران و سوئد را که مشتمل بر پنج ماده و يك برنگل اختتامیه است و در ۶ خرداد ماه ۱۳۰۸ با امضاء رسیده است تصویب و اجازه مبادله نسخ صحه شده آرا بدوات میدهد

رئیس - آقایان موافقین با ماده واحده قیام فرمایند
(اغلب برخاستند)

رئیس - تصویب شد. خبر کمیسیون امور خارجه راجع به عهد نامه اقامت و تجارت و بجز پیمانی بین دولتین ایران و سوئد مطرح است. شور ثانی است.
(بشرح ذیل خوانده شد)

۶) تصویب عهدنامه اقامت و تجارت بین ایران و سوئد شور دوم عهد نامه اقامت و تجارت و بجز پیمانی منعقد بین دولتین ایران و سوئد که در جلسه ۲۳ خرداد ماه ۱۳۰۸ کمیسیون مطرح گردیده و چون اعتراضی نرسیده بود عیناً خبر سابق را تأیید می نماید.

رئیس - در ماده يك و دو و سه و چهار و پنج و شش و هفت و هشت و نه و ده و یازده و دوازده و سیزده و چهارده و پانزده و شانزده هفده و هجده و نوزده بیست و بیست و يك و بیست و دو در هر چه که اعتراضی نرسیده است در برنگل اختتامیه هم اعتراضی رسیده است شور ثانی مطرح است مخلفی نیست؟
(اظهار شد - خیر)

رئیس - ماده واحده را قرائت میکنیم و رأی میگیریم
(بشرح ذیل قرائت شد)

ماده واحده - مجلس شورای ملی عهد نامه اقامت و تجارت و بجز پیمانی ایران و سوئد را که در ۲۰ اردی بهشت ۱۳۰۸ (۱۰ مه ۱۹۲۹) با امضاء رسیده و مشتمل بر بیست و دو ماده و يك برنگل اختتامیه است تصویب و اجازه مبادله نسخ صحه شده آرا بدوات میدهد
رئیس - آقایان موافقین با ماده واحده قیام فرمایند
(اکثر برخاستند)

رئیس - تصویب شد. خبر کمیسیون خارجه راجع به عهدنامه مودت بین دولتین ایران و بلژیک میشود شور دوم

(بشرح ذیل خوانده شد)
۷) تصویب عهد نامه مودت بین ایران و بلژیک شور دوم عهد نامه مودت بین دولتین ایران و بلژیک در کمیسیون مطرح گردیده و چون اعتراضی رسیده بود خبر سابق تأیید میشود

رئیس - ماده واحده قرائت میشود و رأی میگیریم.
(اینطور خوانده شد)

ماده واحده - مجلس شورای ملی قرار داد اقامت دولتین ایران و بلژیک را مشتمل بر ۱۳ ماده که در تاریخ ۱۹ اردی بهشت ۱۳۰۸ با امضاء رسیده تصویب و اجازه مبادله نسخ صحه شده آن را بدوات میدهد.
رئیس - موافقین با ماده واحده قیام فرمایند.
(اکثر قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. خبر کمیسیون امور خارجه قرار داد تجارت و بجز پیمانی بین دولتین ایران و اتحاد اقتصادی بلژیک و لوکزامبورگ مطرح است.
(بمضمون ذیل خوانده شد)

۹) تصویب قرار داد تجارت بین ایران و اتحاد اقتصادی بلژیک و لوکزامبورگ قرار داد تجارتي و بجز پیمانی منعقد بین دولتین ایران و اتحاد اقتصادی بلژیک و لوکزامبورگ در جلسه ۲۳ خرداد ماه ۱۳۰۸ برای شور دوم در کمیسیون مطرح گردیده و چون اعتراضی رسیده بود خبر سابق تأیید میشود.

(بشرح ذیل خوانده شد)

۷) تصویب عهد نامه مودت بین ایران و بلژیک شور دوم عهد نامه مودت بین دولتین ایران و بلژیک در کمیسیون مطرح گردیده و چون اعتراضی رسیده بود خبر سابق تأیید میشود

رئیس - در ماده يك و دو و سه و چهار اعتراض رسیده است در ماده پنج آقای آقا سید یعقوب اعتراض کرده اند که شبیه است به اعتراض ما قبل و البته استرداد می کنند.
آقا سید یعقوب - بی استرداد میکنم.

رئیس - در ماده شش اعتراضی رسیده است. در برنگل اختتامیه هم اعتراضی رسیده است. شور کلمات ثانوی مطرح است مخلفی نیست. ماده واحده را قرائت میکنیم و رأی میگیریم.
(بشرح ذیل خوانده شد)

ماده واحده - مجلس شورای ملی عهد نامه مودت بین دولتین ایران و بلژیک را که مشتمل بر ششده و يك برنگل اختتامیه است و در تاریخ دوم خرداد ۳۰۸ با امضاء رسیده است تصویب و اجازه مبادله نسخ صحه شده آرا بدوات میدهد

رئیس - آقایان موافقین با ماده واحده قیام فرمایند
(اکثر قیام نمودند)

رئیس - در مواد يك و دو و سه و چهار و پنج و شش و هفت و هشت و نه و ده و یازده و دوازده هیچ کدام اعتراضی نرسیده است. در پرتکل اختتامیه هم اعتراضی نرسیده است. در مراسله متعاطیه هم اعتراضی نرسیده است کلیات ثانوی مطرح است. مخالفی نیست؟ (گفته شد خیر)

رئیس - رأی میگیریم به ماده واحده بعد از قرائت (بمضمون آتی خوانده شد)

ماده واحده - مجلس شورای ملی قرارداد تجارت و بحر پیمائی دولتین ایران و اتحاد اقتصادی بلژیک و لوکزامبورگ مشتمل بر ۱۲ ماده و يك پرتکل اختتامیه و يك مراسله متعاطیه را تصویب و اجازت مبادله نسخ صحه شده آن را بدولت میدهد.

رئیس - رأی گرفته میشود به ماده واحده موافقین قیام فرمایند. (عده زیادی قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. لایحه مربوطه به وزارت معارف مطرح است که تقاضای دو فوریت کرده اند

۹) تصویب انتخاب صدی بیست از محصلین

اعزای بین محصلین ایرانی مقیم اروپا

(بمضمون ذیل خوانده شد)

ساحت مقدس مجلس شورای ملی

در تعقیب اجراء قانون اعزام محصل بخارج موصوب اول خرداد ۱۳۰۷ که سنه ماضیه بموقع عمل و اجرا گذارده شد مشاهده گردید که عده کثیری از جوانان با استعداد و با قریحه در مدارس عالیه اروپا مشغول تحصیل هستند که اولیاء آنها نمکن و استطاعت پرداخت خرج تحصیل آنها را ندارند و از حیث تحصیلات و لیاقت بر محصلینی که در مدارس داخله تحصیل نموده اند بدرجات دارای رجحان و مزیت میباشد ولی چون وزارت معارف نمی توانست بدون شرکت آنها در مسابقه قانونی آنها را

مشمول قانون مذکور نماید ناچار بآنها اطلاع داد که در موقع انعقاد مجلس امتحان مسابقه بطهران بیایند نظر باینکه مسافرت بایران برای آنها غیر عملی و متمعذر بود و حاضر نبودند که برای شرکت در مسابقه دست از تحصیل خود کشیده و بایران آمده و مجدداً مراجعت نمایند در نتیجه سنه ماضیه محصلین مذکور محروم ماندند و بجای آنها ناگزیر محصلینی که در داخله تحصیل نسبتاً ناقصی نموده و ابدأ قابل مقایسه با آنان نبودند انتخاب گشتند چون در هذمه السنه این وضع تجدید بشود و وزارت معارف سزاوار نماید که محصلین لایق ایرانی مدارس اروپا را از استفاده قانون مذکور محروم سازد و علیهذا برای رفع این نقیصه و اشکال ماده واحده ذیل را تقدیم و تقاضای دو فوریت می نماید

ماده واحده - مجلس شورای ملی بدولت اجازه میدهد که همه ساله حد اکثر صدی بیست از اشخاصی را که بخرج دولت باعتبار قانون مصوب اول خرداد؛ ای تحصیل بخارج اعزام میشوند بدون رعایت مسابقه از محصلین بی بضاعت ایرانی مقیم در اروپا انتخاب نماید مشروط بر اینکه تحصیلات متوسطه را در مدارس ممالک خارجیه بپایان رسانیده و قانوناً حق ورود در مدارس عالیه را حاصل کرده باشند و در مدارس عالیه مشغول تحصیل بوده باشند باینگونه محصلین نیز عهده دار تمام وظایفی که در قانون مذکور معین شده است خواهند بود

تبصره - انتخاب محصلین فوق مطابق نظامنامه خواهد بود که وزارت معارف تدوین خواهد کرد

رئیس - فوریت مطرح است. آقای کازرونی

کازرونی - موافقم

رئیس - آقای زوار

زوار - موافقم

رئیس - آقای یاسائی

یاسائی - موافقم

رئیس - آقای عدل

عدل - موافقم
بعضی از نمایندگان - مخانی ندارد.

رئیس - رأی میگیریم بفوریت اول آقایان موافقین قیام فرمایند

(اکثر بر خاستند)

رئیس - تصویب شد. فوریت ثانوی مطرح است. در فوریت ثانی هم مخانی نیست؟

(اظهار شد خیر)

رئیس - موافقین با فوریت ثانی قیام فرمایند.

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. ماده واحده مطرح است.

يك بار دیگر هم قرائت میکنیم

ماده واحده بشرح سابق قرائت شد

رئیس - آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب - اصل این فکر و این عمل بینی و بین الله يك قدم خیلی بزرگی است برای این مملکت و مسلماً وقتی که رجال مملکت عالم ودانا باشند و هر چه عالم ودانا بیشتر در مملکت باشند مملکت رو بترقی بیشتر میرود و این مسئله يك طوری باید واقع شود که عنوان محدودیت در اداره محدودی نباشد باین معنی بنده میخواهم عرض کنم که اگر از اول مشروطیت (با آنوقت شاید نمیتوانستیم جمع آوری کنیم) و با اگر از پنجسال ده سال از مشروطیت گذشته دولتهای ما این فکر را کرده بودند الان مملکت ما خیلی اشخاص عالم و کاردان داشت و برای ترقیات مملکت خیلی نافع بود دو سال است این فکر آمده است چیزیکه بنده تکرانی دارم حالا با آقای وزیر معارف هم عرض کردم بامقام ریاست هم صحبت کردم این کاری را که ما میکنیم مطابق قانونی که گذشته است محدود میشود بيك حد معینی در واقع ما کارخانه نوکری سازی و مستخدم سازی را درست کرده ایم نه يك تربیتی

واقع شده است که مملکت دانا و عالم بشوند مثلاً این اشخاصی که بر میگردند مطابق قانونی که گذشته مازم هستند که مستخدم دولت واقع بشوند این يك چراغی است در واقع باصلاح متجددین در يك اطفاقی که آن اطفاق را روشن میکنند نه يك چراغی که يك فضای بزرگی را روشن بکنند بنده این قیدش را در سابق هم در دوره ششم که این لایحه رد شد که اینها بر کردند و مستخدم دولت بشوند مخالف بودم ما از خزانه مملکت پول میدهیم که اینها بروند عالم بشوند و انقلاب علمی در مملکت ما حاصل بشود و مملکت ما رو بمعلومات و رو به دانائی برود نه اینکه ما بیائیم و برای محدود کردن در ادارات دولتی این کار را بکنیم حالا ضرر این چه چیز است ضررش این است آقایان توجه بفرمایند ما باید ایجاد فکر استقلالی در افراد مملکت بکنیم نه فکر انکالی و گدائی و دست دراز کردن و گرفتار بودن بوزیر و رفتن در اداره و تحت اشل و فوق اشل و این چیزها این جوانهای ما که میروند باینک نشاط و غروری تحصیل میکنند وقتی بر میگردند باین رئیس اداره اند با مدیر کل و آن نشاط و غرور تحصیلی آنها بکلی از بین میرود و يك اشخاص ضعیف الفکر ضعیف لاراده خواهند شد نه قوی لاراده ما باید افرادی تربیت بکنیم تربیت قیام بالذات مستقل لفکر که خودش فی حد ذاته قادر شود که عقب نان رود نه اینکه چشمش بوزیر و اداره باشد و هر روز مثل بيد بدش بلرزد که آیا چه واقع میشود شما میفرمائید قانون جریان دارد برای بعد از خودتان قانون جریان ندارد پس نظر بنده این است که این محصلین نروند تحصیل بکنند و بر گردند بپایند مقید بشوند و افکار عالیه آنها از بیست برود. از این جهت مخالفم و يك موضوع مخالفت دیگر بنده این است حالا هم اگر پیش زود این فکر را بنده حالا عرض کرده ام امید وارم در دوره های دیگر هم این فکر بيك قدری نمو کند فکر استقلالی در افراد تکمیل بشود فکر انکالی و نظر دانستن بدست غیر از جامعه برود و يك جامعه قادر نوازئی ایجاد

بشود که بتوانند مملکت را اداره کنند در تبصره مخلف هستم برای خاطر اینکه گمان میکنم آقایان بدانند که ما اختیار میدهیم بدولت که برود نظامنامه بنویسد ما این امتحان را کردیم آقایان: امتحان کردیم در قانون اتحاد شکل ما آمدیم و مواد را معین کردیم ده ماده، هشت ماده نوشتیم که مخلف کردن از این مواد بعد در تحت محاکمه بیایند و نظامنامه را برداشته و بروند آن چیزی که روح قانون هم با آن نظامنامه همراه نبود مجلس يك قانونی نوشت برای راحی مردم و حقیقه يك اتحاد نکل و يك راه عواطفی برای مردم بود بقدری این را مضیق کردند و بقدری شلاق تشدید کردند که چه عرض کنم این است که حالا ما بیائیم بگوئیم نظامنامه بردارید بنویسید بنده در کمیسیون عرض کردم در مجلس هم عرض کردم نظامنامه را باید طوری بنویسند که با روح قانون مخلف نباشد، نظامنامه قانون است اما قانون يك معنی دارد نظامنامه يك معنی دیگر دارد بیایید و قدم برای آزادی و راحی مردم بردارید نظامنامه های مضیقی که ابدأ روح قانون با آن موافق نیست ننویسید کجا مانوسیم که باید رنگ زنده در لباسها باشد يك قانونی نوشتیم که مطابق قانون بروند نظامنامه بنویسند این را بنده مخالفم (ولو اینکه همه هم بمن بد بگویند) که دولت را اختیار بدهیم که برود باراده خودش بر خلاف قانون نظامنامه بنویسد

وزیر معارف -- آقای نماینده محترم در این جا دو مسئله را مطرح نمودند که بنده ناچارم توضیح بدهم اول فرمودند این محصلین را که میفرستیم باروبا برای این است که بعد از این بیایند آرادانه خودشان در مملکت بروز اطلاعات و معلومات بدهند این جا اشتباهی شده است که در قانون نوشته است باید مدنی مستخدم دولت باشد ما از اینها نخواسته ایم که اینها بیایند مستخدم اداری دولت بشوند ما هم نمیخواهیم که آنها بیایند رئیس اداره یا مدیر کل بشوند مثلاً عرض کنم حضوران صدی سی و پنج از این محصلین برای فرا گرفتن علوم تعلیم

و تربیت رفته اند اینها باید بروند در مدرسه هادرس بدهند معلم بشوند اینها را ما میگوئیم بعد از این که تحصیل کردند در مدارس ما درس بدهند که مدارس ما از این حال فعلی بیرون بیاید و صدی بیست و پنج نفر از اینها طبیب و جراح و کمال هستند با آنها مالکیت نخواهیم کرد که مدیر کل بشوند میگوئیم بروند در مریضخانه برای امور صحی مملکت کار بکنند يك عده هم مهندس هستند آنها هم بروند در راه آهن یا مؤسسات دیگر و طرق و شوارع کار میکنند اما این کار را ما اگر آزاد بکنیم و بگوئیم بعد از اینکه تحصیل ایشان را تمام کردید آزاد هستید این هم می آیند این جا و هر کدام برای خودشان کاری تهیه میکنند و کار دولت بهمین حال باقی میماند چون اینها از پول عموم مردم استفاده میکنند باید بیایند و يك مدنی علم و طلاع خودشان را برای مردم صرف کنند بعد از آنکه این مدت گذشت البته آزاد خواهند بود که بروند برای هر کاری که میخواهند بکنند. مسئله دومی که فرمودند که ممکن است نظامنامه مخلف با قانون باشد بنده که نظامنامه سراغ ندارم که با قانون مخالفت داشته باشد دولت حق تغییر قانون را ندارد ما که نظامنامه میخواهیم بنویسیم مخالف قانون نمی نویسیم. البته هر قانونی مجمل است و اگر بنا شود تمام آن مواردی که در کار بایستی پیش بیاید در قانون نوشته شود قانون از يك ماده میگذرد و به صد ماده و هفتاد ماده میرسد و اگر آقایان این مسائل جزئی را در نظر داشته باشند مستلزم این است که زیاده از اندازه درموردی که همین ندارد مشغول بشوند این است که نظامنامه برضای قانون بوزارتخانه محول شده است.

رئیس -- آقای کازرونی
 کازرونی -- بنده مقدمه صمیمانه تشکر میکنم توجهات و جدیتی که...
 کلائی -- آقا بلند تر بفرمائید.
 کازرونی -- صمیمانه تشکر میکنم از زحمات و جدیتی

که آقای وزیر محترم راجع باصلاح معارف مبذول داشته اند بنده خیلی اطلاع ندارم ولی نا اندازه که اطلاع دارم حقیقه حسن اعمال ایشان قابل تصدیق و تمجید است که از روی مانات اموری را که عهده دار بوده اند انجام داده اند. اما در این قسمت بنده از موقع حسن استفاده میکنم که چند کلمه عرض کنم. اولاً در حدود این قانونی که پیشنهاد کرده اند بنده گمان میکنم نا اندازه اعزام محصل را باروبا محدود میکند چرا؟ بواسطه اینکه مردمی که بخرج خودشان و بخودی خودشان سابقاً یا لاحقاً ممکن است المفاضل خودشان را باروبا بفرستند برای تحصیل اگر ما بنا باشد آنها را هم از این وجوهی که بجهت اعزام محصل در نظر گرفته ایم بدهیم در واقف يك عده از محصلین را کسر کرده ایم برای اینکه البته آن محصلین که در اروپا هستند ترك تحصیل خودشان را نمی کنند و بالتبعجه باین ترتیب صدی بیست از محصلین اعزازی ما کسر میشوند یعنی از عده محصلین که در اروپا هستند و بالاخره باید باریان برگردند کسر خواهد شد و گمان میکنم اینها لزومی نداشته باشد اگر همان صد نفر را که از این جا میفرستید و محصلین هم که در آنجا بخرج خودشان تحصیل میکنند باشند آنوقت بجای صد نفر صد و بیست نفر میشوند و بقیه قطع دارم که اگر چنانچه دولت وجوهی بجهت اعزام صد نفر محصل در نظر نگرفته بود این صدی بیست که در نظر دارید بواسطه این موضوع ترك تحصیل خودشان را نمیکنند و تحصیلیات خودشان را ناقص نمیگذرانند.

کیای نوری -- چرا
 کازرونی -- بدلیل چرای حضرتعالی خرج کرده اند برفته اند و زحمت کشیده اند الا ان در مدارس علیه مشغول تحصیل هستند نمی آیند برای يك چرائی ترك تحصیل خودشان را میکنند اگر بگذردی وقت بفرمائید عرض بنده را تصدیق میفرمائید و يك عرض دیگر من در حدود این قانون این است که غرض ما از تحصیل و

تحصیل این شاگردان این است که احتیاجات مملکت را رفع کنیم مملکت بدر چیز محتاج است یکی باخلاق که بواسطه آن اخلاق جامعه را ما نگاه بداریم یعنی جامعه را ما هم بچسبائیم که بواسطه چسبائیدن افراد جامعه بهم دیگر جامعه محفوظ بماند که بقای يك جامعه منوط و موقوف باخلاق اجتماعی آن جامعه است. یکی دیگر ما دیات جامعه است ما باید به بینیم امروز بچه چزه محتاجیم ما امروز مستخدم دولت احتیاج نداریم بمشغل آزاد احتیاج داریم، صنایع احتیاج داریم بایستی صنایع مردم را بیاوریم در مملکت خود مان ترویج کنیم و از این حیث رفع احتیاج خودمان را از خارجه بکنیم ما باید اصولاً جوانان خود مان را مستقل و غیر متکی غیر تربیت بکنیم. (دیوان بیکی - چه ربطی موضوع دارد) ما بایستی عصمت و عفت و سایر اخلاق جوانان خودمان را رعایت بکنیم بنده میدانم آقای وزیر محترم پیش از بنده در این قبیل قضایا توجه دارند و بلا متنبه هستند ولیکن مشغول يك کارهای مقدمانی هستند و شاید هنوز موقع برای ایشان پیدا نشده که يك نظر دقیقی در پرگرام مدارس بکنند و درست دقت بکنند که جوانانی که ده سال یا پانزده سال دیگر زمام این مملکت را باید در دست بگیرند آیا دارای آن اخلاق و آن چیز هائی که برای حفظ جامعه لازم است هستند یا نیستند؟ اگر دارا نیستند بایستی آنها داد ما بایستی آدم تربیت بکنیم ما باید اخلاق آدمیت را بچوانان خودمان تعلیم بدهیم جوانان را همه چیز علاقمند کنیم بنده چون البته وارد نیستم اطلاع کامل ندارم امید وارم هم منظور بکنه آرزو و آمال من است باشد و اگر نواقصی هم داشته باشد آقای وزیر محترم در نظر بگیرند و با يك دقت فرقی کرده کمالی این امور را اصلاح بکنند.

رئیس - آقای ناصر
 میرزا محمود خان ناصری -- بنده با فرمایشات آقای کازرونی

مخالفم و تصور میکنم موافق انصاف هم نباشد شاگردانی که در اروپا تحصیل میکنند و بی بضاعت هستند اشخاصی هستند که فداکاری کرده اند و بابت مشکلاتی که در ارتزاق خودشان دارند در اروپا مشغول تحصیل هستند در صورتیکه اغلب شاگردانی که حالا دولت اعزام می کند اشخاصی هستند که در مدارس مجانی و بابت وسایل آسانتری بکمک رفقا و دوستانشان در مدرسه تحصیل کرده اند می روند امتحان مسابقه را میدهند و بارو با اعزاز میشوند بنا بر این شخصی که با پول خودش بک مراحل را طی کرده است البته رجحان دارد بآن اشخاصی که بک کمکهای در این امر بآنها شده و اگر رعایت انصاف هم باشد باید آنها مقدم باشند. اینکه اظهار میفرمایند این صدی بیست از تعداد شاگردانی که اعزام میشود کسر میکند اینطور نیست منظور دولت تمام نمایندگان و اشخاص دیگر این است که بکده اشخاص بروند تحصیل کنند و بعد مراجعت کنند بملکت و وطن خودشان و استفاده که کرده اند بدیگران هم بهره بدهند در این صورت هیچ فرقی نمیکند که بک شاگردی از ایران جزو این صد نفر اعزام شود یا اینکه در خارجه مشغول تحصیل باشد اینها که در اینجا امتحان میدهند ممکن است مسئله را که روز قبلس خوانده اند باسانی از عهده امتحانش برآیند در صورتیکه آنها سالی که وارد مدارس عالییه شده اند از روی امتحاناتی که داده اند و از روی عمل ثابت کرده اند که لایق این هستند که بروند تحصیلاتشان را ادامه بدهند و هم مشهورهای خودشان استفاده برسانند باین جهت بنده تصور نمیکم که در این قسمت مخالفتی فرموده باشند در قسمت صنایع که اظهار فرمودید آقای وزیر معارف قبلا جواب دادند بنا بر این بود که از بن صد نفر شاگرد قریب صد و بیست پنج مشغول تدریس شوند و در مدارس اشتغال به تحصیل خواهند داشت و صد و پنج مهندس هستند صد بیست و پنج در قسمت های فنی تحصیل میکنند و بنا بر این هیچ موضوع اینکه اشخاصی برگردند و بروند داخل ادارات

شوند یا اینکه بکارهای شخصی اشتغال پیدا کنند نخواهند بود. بنا بر این بنده تصور میکنم که موافقت بفرمائید و در این قسمت بالا بجه مخالفت نفرمائید. بعضی از نمایندگان مذاکرات کافی است. رئیس - کافی است؟ فیروز آبادی - بنده مخالفم. رئیس - آقای فیروز آبادی. فیروز آبادی - عرض کنم بنده تعجب میکنم از اینکه آقایان خودشان عقیده شان این است که هر قدر ما بتوانیم بیشتر شاگرد بارو با اعزام کنیم بهتر است. آنوقت این جا پیشنهاد می کنند صدی بیست از اینها را که می خواهیم بفرستیم کم کنیم و کسانی که بخرج خودشان مشغول تحصیل اند ... عدل - خرج ندارند. اگر داشته باشند خودشان غنی خواهند بود. آنجا از بی چیزی نمی توانند تحصیل کنند فیروز آبادی - صد بیست از عده اشخاصی را که مقرر بود بفرستند دارند کم می کنند و این ترتیب باعث خواهد شد که از هر صد نائی بیست تا کم شود و بنده این را هیچ منتج نتیجه نمیدانم برای اینکه اشخاصی که در آنجا مشغول تحصیلند اگر نتوانند تحصیلی کنند مابند عدل - خرج سفر ندارند. آنجا دارند میبایزند همه نمایندگان - صدای زنک رئیس فیروز آبادی - چند تا پسر آنجا داری؟ رئیس - آقایان رعایت بفرمائید. بک ناطقی میتوانند هر طور میل دارد صحبت بکنند فیروز آبادی - هر کدام پسر یا برادری در آنجا دارید شما وکیل هستید میتوانی علی ای حال بفرستید ولی بگذارید صحبت بشود این ترتیب باعث خواهد شد که صدی بیست از عده محصلین اعزامی کم شود این است عقیده بنده و علاوه بر این عرض کردم اینها اگر نتوانند

تحصیل کنند بر میگردد با اضافه خود دولت اعلان کرده که اگر می خواهند در آنجا داخل تحصیلات دولتی شوند بیایند امتحان بدهند از آنجا آمدن تا این جا طول زمان زیادی لازم ندارد ... عدل - سیصد تومان لازم دارد فیروز آبادی - سیصد تومان لازم ندارد اشتباه کاری نکنید. معلوم میشود. شما اعیان و اشرافید خرجتان زیاد است. (همهمه نمایندگان) عدل - اعیان و اشراف آنها می هستند ... (با حرارت) ملک آرائی - عصبانی نشوید [زنک رئیس دعوت بسکوت] رئیس - آقای عدل بگذارید حرفشان را بزنند رعایت نظامات را بکنید فیروز آبادی - آقای عدل عرض کردم اگر پسر شما آنجا است ممکن است از راه دیگر خرجش را بدهید (با حرارت) در هر صورت اگر خواسته باشند داخل در تحصیلات دولتی بشوند ممکنست تشریف بیاورند اینجا و همین ترتیبی که در قانون نوشته شده اجازه بگیرند و بروند. و اشخاص بزرگ را هم به نكدي عادت ندهید از این جا بخرج خودشان رفته اند و در آنجا مشغول تحصیلند اگر می خواهید این ها را هم مثل من کدا کنید. مسئله ایست. بگذارید اشخاص نظر بلند می در ملک پیدا شوند اشخاص مفت خوار در ملک درست نکنید این ها بخرج خودشان دارند تحصیل می کنند آنها را هم کدا کنید خوب نیست. علاوه بر این میگوید برای فقرا بنده آنقدر میدانم که فردا هر کس به خود آقای وزیر علوم بقدری فشار می آورد که پسر خودش را بابت مبلغ گزافی بفرستد و خود ایشان هم شاید راضی نشوند باین مطلب بنا بر این بنده عقیدم این است اشخاصی را که عادت به تکرار نکرده اند عادت بمال مفت خوری نکرده اند بگذارید بهمان نظر آزاد خودشان

باقی باشند و در آنجا تحصیل کنند از آنجا هم که میآید آزاد باشند روحی - کافی است افسر - بگذارید جواب داده شود کجا کافی است؟ وزیر معارف - چند مطلب فرمودند آقای نماینده محترم که اگر چند دقیقه ... آقا شیخ محمد جواد - بلند تر وزیر معارف - عرض کردم چند مطلب فرمودند نماینده محترم که اگر چند دقیقه تشریف آورده بودند در وزارت معارف و با بنده مذاکره فرموده بودند این مشکلات برایشان حل میشد اولاً فرمودند از عده کم میشود البته هشتاد نفر از صد نفر کمتر است قدر مسلمی است که ما هم میتوانیم بفهمیم الا اینکه شاگردانی که در اروپا هستند بنده ناچارم در اصل مطلب این جا مذاکره کنم این ماده واحده که امروزه مجلس آمده مستلزم دو مطلب بوده یکی اینکه سال گذشته در مسابقه ما صد نفر شاگرد پیدا نکردیم که بفرستیم و این مسئله هم باید مسلم باشد که هر کس محصل نیست محصل بک شرایطی دارد. بک مقدماتی دارد باید هفت هشت سال درس خوانده باشد بک کسی که سن بیست رسیده و باید در مدارس عالییه اروپا داخل شود این باید مقدمه اشراطی کرده باشد این تقسیم آدم بیست ساله نوزده ساله بیست و دو ساله که بتوانند مدارس عالییه اروپا اعزام شوند در سه گذشته ما شصت نفر بیشتر پیدا نکردیم از این جهت بود ما مجبور شدیم معدل نمرات را که ده بود پانزده یا بیست تا عده زیاد شود آوردیم بهشت باز دیدیم عده کافی نداریم آوردیم به هفت تا عده زیاد تر و برسد صد پس اول این مسئله را در نظر داشته باشید که ما عده کافی تحصیل کرده که دارای مقدمات لازمه باشند نداریم تا بفرستیم. ما مجبوریم اشخاصی بدون مقدمات بفرستیم بنشان هم کم است تحصیل هم نمیتوانند بکنند داخل کلاسهای بالا هم نمیتوانند

عقیده ندارم اشخاصی را که با نظر بلند و عالی رفته اند آنجا و با پول خودشان در آنجا تحصیل می کنند عادت به مفت خوری بدهیم بنده این عقیده را ندارم ولی چون دادم اصل پیشرفت نکرد پیشنهاد صدمه کرده ام که لا اقل سالی ده نفر زیاد تر فرستاده شود. حالا اگر آقایان قبول نفرمایند ممنونم بفرمایند هم ممنونم. اما در این جا يك تریبی است که ما هنوز مردها مان را تربیت نکرده ایم آقا بفکر زنها افتاده اند و میخواهیم زنها را بفرستیم (بعضی از نمایندگان چه عیب دارد؟)

رئیس - آقای زوار

زوار - تصدیق بفرمائید که يك لایحه حیاتی که نا بحال در مجلس شورای ملی آمده است همین لایحه است که امروز آقای وزیر معارف آورده اند. در عصر علم و معلومات بالاخره ما تشخیص باینکه يك ملت جاهل در هیچ جای دنیا راه ندارد آنوقت در اطراف يك لایحه که ما او را تشخیص داده ایم که تأمین میکند آتیه عده از جوانان مملکت را آنوقت در آن اینقدر حرف زدن تصور میکنم مخالف با شئون وضعیت يك مجلسی باشد با توضیحاتی که وزیر محترم معارف و مخیر کیسیون دادند. (ملك آرائی خبر از کیسیون نبود مخیر ندارد) . تصور نمیکردم در اطراف این مسئله يك کشاله هائی بشود يك چیز های لگفتنی گفته شود باینکه آن بغض هائی که در دل ها بوده این لایحه وجه مصالحه بشود آقای فیروز آبادی نماینده محترم و رفیق شفیق بنده تصمیم قطعیشان این است که با هر لایحه که جنبه خرج دارد ولو يك قرانم باشد مخالفت کنند و او اینکه ایشان گفته شود آقا من دارم میمیرم ؛ يك قران بمن بده - میگویند خبر - . حالا پیشنهاد فرموده اند که از سدهی بیست نفر صدی ده نفر باشد. اگر آقا منطفاً بنده را قانع میکردند که چرا از اول مخالفت فرمودند بعد افتاده اند بکمر تبه بصد ده نفر را چرا مستثنی کرده اند این از روی چه منطقی بوده بنده هم قانع میشوم و با آقا هم رأی میشوم بنابراین برای يك لایحه که

بشوند مدت هم کم است. ما در پنج سال. شش سال ناچاریم این شاکردها را مراجعت بدهیم يك مطلب دیگر هم هست که اگر نماینده محترم مسبوق بودند قطعاً با بنده همراهی میفرمودند و هیچ مخالفت نمیکردند و آن راپورت هائی است که بنده از اروپا دارم شاگرد هائی بی ضاعت هستند در اروپا که در نهایت رقت و مشقت شها کار میکنند که زندگانی خودشان را تأمین کنند و روزها میبرند تحصیل میکنند از همچو غیرها و پشت کار هائی نمیشود صرف نظر کرد يك وزیر معارفی هم نمیتواند صرف نظر کند و تصور میکنم آقا هم پس از استماع این مطلب مخالفت نخواهند فرمود (نمایندگان صحیح است)

رئیس - حالا مذاکرات کافی است؟

جمعی از نمایندگان - کافی است

رئیس - پیشنهاد ها قرائت میشود

(پیشنهادی آقای عبدالحسین خان دیبا بمضمون دبل قرائت شد)

مقام محترم ریاست مجلس شورای ملی

بنده پیشنهاد میکنم که بجای بدون رعایت مسابقه نوشته شود با رعایت مسابقه که از طرف سر برستی بعمل میاید.

عبدالحسین خان دیبا - بنده مسترد میدارم

رئیس - پیشنهاد آقای آقا قرائت میشود

(این قسم خوانده شد)

مقام منبع حضرت اشرف ریاست محترم مجلس دامت شوکتة بنده پیشنهاد مینمایم بجای محصلین شاگردان نوشته شود.

رئیس - بفرمائید

کیای نوری - بنده عقیده دارم یا باید روزنامه معارف مدارس نسوان و هم بطور اداره صحبه از کلیه نسوان نظر کنند با همینطور که احتیاجات خودش را

نسبت بسایر مدارس ملحوظ میدارد نسبت با آنها هم ملحوظ بنارد زیرا ما معلمات نداریم همینطور قبله و طبیبه که مورد احتیاجات اجتماعی است نداریم با اینجهت بنده عقیده ام اینست در آنجا که نوشته شده است محصلین و محصولات نوشته شود

رئیس - آقا دو پیشنهاد کرده اید یکی مرقوم داشته اید که بجای محصلین (شاگردان) نوشته شود یکی هم پیشنهاد کرده اید محصلین و محصولات نوشته شود

کیای نوری - هر دو منظورم یکی است مقصود این است که وزارت معارف بتواند يك عده از خانها را که مورد احتیاج خود وزارت معارف و صحبه است بفرستد

رئیس - آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب - بنده تصور میکنم بهتر این است

آقای کیا این مسؤل را در مجلس نیاورند بروند در وزارت معارف صحبت کنند رئیسش داده میشود در اینجا صرف نظر کنند.

کیا - چرا؟ بنده صرف نظر نمیکم. باید شاگردان نوشته شود

رئیس - آقایانی که این پیشنهاد را قابل توجه میدانند قیام فرمایند

(عده فزونی قیام نمودند)

رئیس - تصویب نشد. پیشنهاد آقای فیروز آبادی قرائت میشود

(این مضمون خوانده شد)

بنده پیشنهاد میکنم که در این لایحه عوض منتها صد بیست نوشته شود منتها صد ده (خنده نمایندگان)

رئیس - فرمائید.

فیروز آبادی - بنده همان نظری که عرض کردم عقیده ام این است هر قدر ما بتوانیم بیشتر شاگردان اروپا بفرستیم بهتر است حالا رتبه تحصیلشان کمتر است باشد.

بضاعت اروپا بنده تصور میکنم هیچ دلیلی ندارد که ما
محصلین را که در آمریکا هستند در بیروت با اسلامبول
با جای دیگر هستند و بی بضاعت می باشند آنها را محروم
کنیم این است که بنده پیشنهاد کردم محصلین مقیم
ممالک خارجه نوشته شود دیگر بسته است بنظر آقایان
وزیر معارف - اینکه نماینده محترم فرمودند

بعضی از نمایندگان - بلندتر

وزیر معارف - آن بالا بهتر است (در پشت کرسی نطق)

اینکه آقا فرمودند که بعد از محصلین بی بضاعت
اروپا لفظ اروپا تبدیل شود به اروپا و آمریکا
(بعضی از نمایندگان به ممالک خارجه) این البته
يك مانعی دارد و آن این است که ما باید محضود کنیم
مانعی توانیم بگوئیم بنام ممالک ما محصل میفرستیم ما به
چند جا بیشتر نمی فرستیم که عبارت است از آلمان و
انگلیس و فرانسه و بلژیک و محصلین آزاد نیستند که
هر کجا دلشان می خواهد بروند تحصیل کنند يك اداره
سر برستی خیلی مفصلی آنجا دائر است نماینده دولت
شاهنشاهی هم درباریس مواظب احوال آنها هست اگر
آنها متفرق شوند در اقصی ممالک روی زمین یکی در مصر
باشد یکی در بیروت باشد یکی در آمریکا باشد این هارا
کسی نمیتواند مواظبت کند از وضعیت خبر دار باشد
از تحصیل اثبات اطلاع داشته باشد مواظب و مراقب
اخلاقشان باشد این است که آنها باید در محلی باشند
که ما اداره سر برستی داریم ما در باریس اداره سر برستی
داریم و طوری است که به ممالک مجاور می توان رسیدگی کند
ممالک مجاور هم که دارای دار الفنون های بزرگ است
بلژیک است آلمان و سوئیس و انگلستان و فرانسه
این ممالک دارای بزرگترین دارالعلم های دنیا هستند البته
در جاهای دیگر هم محصلین ایرانی هستند نوبت آنها هم
الشاء الله میرسد اگر وزارت معارف احساس کرد که
شاگردان بی اضاعتی هستند در آن نقطه که تحصیلات
خودشان را پایان میسرانند بنده هم می آمم پیشنهاد میکنم

متحد الشكل است يك محصلی که خوب تحصیلات کرده
است مثلاً در بیروت در فرانسه هم میتواند تحصیلات خودش
را بهمان ترتیب ادامه بدهد
رئیس - آقای یاسانی

یاسانی - بنده با این پیشنهادات بکلی مخالفم برای
اینکه باید رعایت نکاتی که آقای وزیر معارف فرمودند
کرد مسئله سر برستی يك امر مهمی است که از نقطه
نظر روحیات و اخلاق شاگردان خیلی مؤثر است
بالاخره برای دوسه نفر شاگرد که مثلاً در قهره یا بیروت
هستند نمیشود يك هیئت سر برستی با مخارج زیاد درست
کرد (روحی - بنده اینطور عرض نکردم) به علاوه بنده
عقیده ندارم که محصلین ایرانی در هر ممالکتی بروند تحصیل
کنند بین انهرین هم جزو ممالک خارجه است (صحبت
بین نمایندگان - زنك رئیس دعوت بسکوت) باید بروند
در ممالک معینی تحصیل کنند. در بیروت که جزء ممالک
مستعمره است نباید شاگرد ایرانی با روحیات مستعمره
ترتیب شود. بنده عقیده ام این است همینطور که دولت
پیشنهاد کرده است تصویب شود بهتر است
و شاگردان ایرانی در همین ممالک آلمان و
فرانسه و سوئیس و جاهای دیگر بروند تحصیل بکنند و
اگر در ممالک دیگری هم هستند ممکن است بعدالواجب
دیگری بیاورند در مجلس. این است که تصور میکنم اقم
بهتر این است که پیشنهادشان را مسترد بدارند (بعضی
از نمایندگان - صحیح است)

رئیس - رأی میکنیم بمقابل توجه بودن پیشنهاد آقای
روحی موافقین قیام فرمایند
(عده کمی برخاستند)
رئیس - قابل توجه نشد. آخرین پیشنهاد متعاقبه
آقای مؤبد احمدی است قرائت میشود
(باین نهج قرائت شد)
پیشنهاد میکنم در ماده واحده بعد از کلمه مقیم در
اروپا آمریکا هم علاوه شود

بعضی از نمایندگان - رد شد. شبیه باین رد شده
است دیگر موضوع ندارد
رئیس - رأی گرفته میشود ماده واحده آقایان
موافقین قیام فرمایند
(غالب نمایندگان قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. پیشنهاد ختم جلسه شده است
(۱۰) اجازه اعتبار برای مصارف کسرخرج محصلین بی بیم
وزیر پست و تلگراف - لایحه مختصری بود بنده
تقديم کرده بودم آنقدر وقتی هم لازم ندارد اجازه فرمائید
مطرح شود
رفیع - جلسه آتی
بیات - بماند برای اول جلسه آتی (بعضی از نمایندگان
در حال خروج از اطاق جلسه)

کیانوری - چیزی نیست تا عمل کنید
بعضی از نمایندگان عیبی ندارد بسیار خوب
(خبر کمیسیون بودجه بشرح آتی قرائت شد)
خبر از کمیسیون بودجه بمجلس شورای ملی
کمیسیون بودجه لایحه ۶۴۰۲ راجع بعهده شاگردان
اعزامی بفرنگ برای فرا گرفتن معلومات تلگراف بی بیم
را مطرح نموده و نظر باینکه تفاتی در میزان اعتبار
مصوبه حاصل نشده و با همان مبلغ عده بیشتری اعزام
می شود کمیسیون موافقت نموده و ماده واحده ذیل را
برای تصویب بعرض مجلس میرساند:

ماده واحده - مجلس شورای ملی بوزارت پست و
تلگراف اجازه میدهد اعتبار شش هزار تومان را که در
بودجه ۱۳۰۸ برای تساوت مخارج دوازده نفر محصل
بفرنگ تصویب شده است بمصرف کسر خرج و مخارج
اعزام هجده نفر محصل بی بیم و تلگرافچی برساند
رئیس - آقای فرورز آبادی

فیروز آبادی - بنده این عبارت را نمیفهمم نوشته (بمصرف کسر خرج) شاید عقیده شان این است که تمام مخارجشان همین مبالغ است (کارروائی - همین است) میخواستم توضیح بدهند. لایحه اش را میخواهم ماده واحده - مجلس شورای ملی بوزارت پست و تلگراف اجازه میدهد اعتبار شش هزار تومانی را که در بودجه ۱۳۰۸ برای تفاوت مخارج دوازده نفر محصل بفرنگ تصویب شده است بمصرف کسر خرج و مخارج اعزام هیجده نفر محصل بیسیم و تلگرافچی رساند (کارروائی همین است) ظاهر عبارت این است که بک عده فرستاده اند و کسر خرج دارند و میخواهند کسر خرجشان را بدهند در صورتیکه مطلب غیر از این است با بنده درست نمیفهمم یا اینکه احتیاج بتوضیح دارد. فهمی (نخبر کمیسیون بودجه) - این عده شاگرد را هنوز نفرستاده اند برای دوازده نفر با هیجده نفر هم شش هزار تومان در سال کافی نیست در پیشنهادی که شده بود این اشخاص را از کسانی که متصدی امر هستند در اینجا و دارائی رتبه و حقوق هستند قرار بود از آنها بفرستند که اطلاعاتشان برای عمل کافی بشود پس حقوقی را که در اداره خواهند داشت بآنها میدهند ولی این حقوق برای ماندن در اروپا و زحمت کشیدن و تحصیل کردن کافی نیست این است که شش هزار تومان اعتبار

گرفته اند که از این محل یکی خرج سفر آنها را بدهند و یکی هم نفارت خرج آنها را بدهند و برای این صرفه جوئی که کرده اند ملاحظه میفرمائید که با این مبالغ بجای دوازده نفر ممکن است هیجده نفر بفرستند این است که چون در قانونی که گذشته بود تصریح شده بود دوازده نفر البته آنها نمی توانستند برخلاف آن رفتار کنند این است که اجازه خواسته اند هیجده نفر بجای آن دوازده نفر بفرستند (فیروز آبادی - مقصود بنده هم همین بود) و این شش هزار تومان را از باب تفاوتی که رایشان حاصل میشود میپردازند.

فیروز آبادی - حالا صحیح شد بدون این توضیح عبارت درست نبود
جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است

رئیس - رأی گرفته میشود بماده واحده با ورقه موافقین ورقه سفید خواهند داد
(اخذ و تعداد آراء بعمل آمده هشتاد و یک ورقه سفید تعداد شد)

رئیس - عده حاضرین ۹۰ با کثرت ۸۱ رای تصویب شد
(۱۱) موقع و دستور جلسه بعد

رئیس - اگر آقایان موافقت میفرمایند جلسه آتی یکشنبه نهم تیرماه و دستور شور ثانی عهد نامه ایران

اسامی موافقین

- آقایان: حبیبی - مجد ضیائی - دستانی - مرآت اسفندیاری - طهرانی - جشدی - قاضی نوری - شیخ محمد جواد - ایزدی - نجومی
- ایلیخان - دیوان بیگی - کبای نوری - سید مرتضی باوق - اسدی - خواجوی - امیر تیمور کلال - طایع - حسن علی میرزا دولتشاهی
- رحیم زاده - دکتر ملک زاده - دستانی - مفتی - لاریجانی - فرشی - دربانی - قومی - مقدم - بوشهری - کاشانی - ظفری - کچک
- مخبر فرمند - ذوالقدر - دکتر لقمان - شریعت زاده - انسر - فتوحی - قطعی - حکمت - سهرابخان ساکبانی - میرزا محمودخان
- ناصری - مؤید احمدی - ملک آرائی - فرا گوزلو - سید یعقوب - عبد الجبیر خان دیبا - بات ماکوئی - اقبال - محمد علی زاده دولتشاهی
- امیر دولتشاهی - دکتر طاهرری - دکتر عظمیا - میرزا یانس - زوار - طالش خان - طباطبائی دیبا - شهیداد - ضیاء -
- امیر ابراهیمی - آفرزاده سبزواری - محمد آخوند - حاج علی اکبر امین - خطیبی - فولادوند - جلائی - حج میرزا حبیب الله امین -
- بنکدار - مسعودی - زرنگبیا - الفت - وهاب زاده - ملک مدنی - مرتضی قلیخان بیات - شریفی - مولوی - هراز - یسانی - اعتبار -
- شمیرانی - کفئی

و فرانس و قرار داد منع استعمال کازها که کمیسیون با این مسئله تسریع فرمایند و ماده ۳۳ قانون استخدام مامواقت خواهد کرد و خبر آن را بمجلس خواهد داد و لایحه اعزام شاگردان برای آموختن اصول فنی راه آهن از کمیسیون بودجه هم تمنا داریم در (مجلس يك ربع ساعت بعد از ظهر ختم شد)
رئیس مجلس شورای ملی: دادگر